

govorca. Gre za sintagmi »boste v slovnica našli« (3) in »ga lahko najde-te navedenega v slovnica angleškega jezika« (3'), ki med drugim odražata tudi ustvarjeni *ethos* govorca: obe namreč implicirata, da učitelj dobro pozna tematiko (sklicuje se na več temeljnih virov za jezikovna pravila, tj. slovnic, in ne le, denimo, na učbenik, ki ga trenutno uporabljajo učenci), da ima poštene namene (navaja preverljive trditve) in da je v izjavi dobronameren (z neposrednim nagovorom učencev v 1. in 2. osebi množine izraža, da gre za vsebino/temo, ki je v kontekstu učne situacije zanje pomembna). *Ethos* je v obeh primerih izrazito postavljen v ozadje in v učiteljev govor (razlago) ne vstopa kot ključni prepričevalni element.

Pomembno mesto, ki ga v pedagoškem kontekstu zavzema dobra razlaga, ne izpodbija pomembnosti učiteljeve verodostojne podobe in/ali upoštevavanja in prilagajanja emocionalnega vidika, npr. splošnega odnosa do predmeta ali vsebin, razredne klime, motiviranosti učencev. Prepričljiv učiteljev govor brez dvoma vključuje tudi konstrukcijo verodostojne podobe na podlagi njegove strokovne in pedagoške usposobljenosti ter v ubeseditvi upošteva emocionalno pripravljenost učencev na pouk oz. snov – ali, v jeziku retorike, *ethos* in *pathos* sta konstitutivna elementa pedagoškega diskurza. Vendar pa, kot že rečeno, obe vrsti prepričevalnih postopkov ne delujeta na enak način in imata drugačno vlogo v primerjavi z argumentacijo. Učenci lažje in bolje sprejemajo (novo) snov, če so za to motivirani. Toda obvladujejo jo le takrat, kadar jo tudi dobro razumejo, tj. če jo znajo tudi ustrezno utemeljiti in uporabiti, nikakor pa ne, če jo sprejmejo zgolj zato, ker je »tako rekel« učitelj, ki jim je všeč, ali ker se ga bojijo.

Za ponazoritev si oglejmo najprej primer prepričevanja, kjer je v ospredje postavljena konstrukcija govorceve podobe. Recimo, da se je učitelj, ki v neki šolski skupnosti nastopa kot priznani strokovnjak, na učenčevu izkazano neznanje odzval takole:⁴⁹

(4) »Ali nisem rekel, da je 'to go' nepravilni glagol?«

S strokovnega vidika (to je z vidika angleškega jezikoslovja, seveda pa ne nujno hkrati tudi z vidika pedagoške stroke) v gornji izjavi ni nepravilnosti – poleg pravih obstajajo v angleščini tudi nepravilni glagoli in glagol »to go« je nepravilen. Toda slednje nima oz. naj ne bi imelo nikakršne zveze s tem, da je to »učitelj že enkrat povedal«, četudi je še tako uveljavljen strokovnjak. »Nepravilnost« glagola »to go« v angleščini nima neposredne

49 Orisali smo neposredni kontekst izjave, v okviru katerega je mogoče ilustrirati problem, ki ga želimo izpostaviti. V nekem drugem kontekstu bi isto izjavo (oz. njene prepričevalne elemente) lahko interpretirali povsem drugače.